

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

54-2

BRNO 2013

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 54

Vě umě 3

Číslo 2

Issue 2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová,
Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editor, Typography

Alice Del Maschio

Software
Software

Adobe InDesign CS5

Fotografie na obálce
Cover Photography

Kovový závěsek ve tvaru zvířete (viz obr. 5 na str. 136)
Metallic animal figurine pendant (see Fig. 5 on page 136)

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design s.r.o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2013

Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v ČR.

Copyright ©2013 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

Obr. 99. Opava, ulice Lazebnická. Pohled na plochu výzkumu se zahloubenou částí nadzemní dřevohliněné stavby, včetně dochovaného základového trámového věnce.

Abb. 99. Opava, Lazebnická-Straße. Blick auf die Grabungsfläche mit versenktem Holzerdebauteil, einschließlich den grundlegenden Balkenkranz.

Resumé

Opava (Kat. Opava-Město, Bez. Opava), ehemalige Rathausgasse, Parz. Nr. 239/1. Mittelalter, Neuzeit. Stadt. Feststellungsgrabung.

OPAVA (K. Ú. OPAVA-MĚSTO, OKR. OPAVA)

Ulice Popská, p. č. 596. Vrcholný středověk. Město. Záchranný výzkum.

Záchranný archeologický výzkum vyvolala rekonstrukce místních sítí v historickém jádru Opavy (č. akce Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště Ostrava 49/2011). V sondě o rozměrech bezmála 2 x 1,5 m byla prozkoumána hrana západní stěny s otiskem dřeva a část půdorysu suterénu dřevohliněného domu, který zanikl požárem v 1. polovině 15. století. Ojedinelý nález představují částečně zuhelnatělé segmenty dřevěného věderka s lýkovým spojením, odkryté v původní

poloze na podlaze objektu. V zánikové výplni se nacházela glazovaná reliéfní dlaždice s rostlinným motivem. Po odebrání zásypu, jehož svrchní část se kvůli hustému zasítování nedochovala, se v podloží projevilo nároží představující nejspíše starší fázi zmíněné stavby. Objekty tvoří původní severní frontu ulice Popské, u níž v průběhu novověku došlo k zhruba dvoumetrovému posunu.

Pavla Skalická

Resumé

Opava (Kat. Opava-Město, Bez. Opava), Popská-Straße, Parz. Nr. 596. Mittelalter. Stadt. Rettungsgrabung.

OPAVA (K. Ú. OPAVA-MĚSTO, OKR. OPAVA)

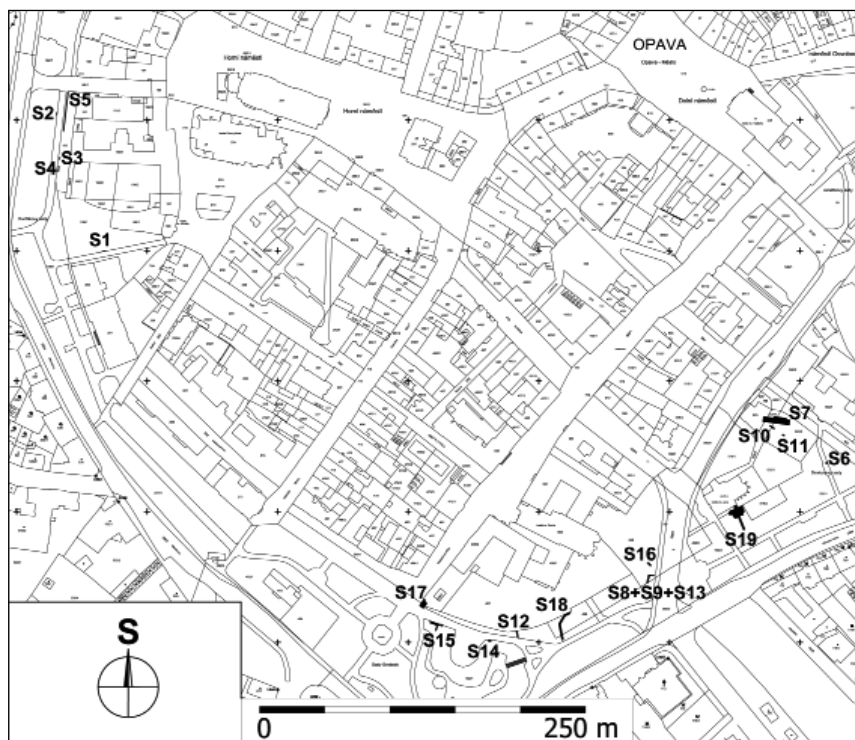
Ulice Lazebnická, parc. č. 414/1, 414/2. Středověk, novověk. Město. Záchranný výzkum.

V měsících lednu až květnu 2011 proběhl v souvislosti s projektem výstavby sjezdové rampy a podzemní garáže v Opavě na Lazebnické ulici záchranný výzkum (akce Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Ostravě č. 2/11). Realizován byl v několika fázích, od dohledu při snižování úrovně stávajících podlah ve sklepních místnostech, přes sondáž při statickém zabezpečení budovy v blízkosti sjezdové rampy, až po plošný odkryv v její trase. Zkoumaná lokalita se nachází přímo v centru historického jádra města, po srovnání mapových podkladů lze její pozici identifikovat jako zadní část dvou původních dlouhých parcel, vyměřených při východní straně Horního náměstí.

Dohled provázející stavební práce v suterénu nepotvrdil přítomnost žádných archeologických nálezů, registrována byla pouze snížená úroveň geologického podloží. Při strojním odkryvu v trase příjezdové rampy se ale projevil pozůstatek neporušeného souvrství a po dohodě s investorem byl realizován vlastní záchranný výzkum. Ve spodní části pravoúhle lomeného sjezdu navazujícího na podzemní garáž proběhl v plné míře plošný odkryv až na bázi zjištěné stratigrafie, v horní části pak dokumentace odkrytých situací.

Nápadným jevem sledovaným při sondáži i při plošném odkryvu byla absence výraznějšího půdního typu, obvykle registrovaného při výzkumech v centru města. Také keramika raně středověké výrobní tradice se objevila ojedinelé a pouze jako příměs v mladších situacích. Nejstarší dokumentovanou antropogenní aktivitou je proto vrstva nad podložím, tvořená převážně druhotně přemístěnou spraší s nečetnými keramickými nálezy, které ale již patří do horizontu 2. poloviny 13. a přelomu 13. a 14. století. Podobného stáří jsou i dvě nevelké jámy kruhového půdorysu, hloubené do povrchu této vrstvy, podobně jako pozůstatek proutěného plotu, dochovaného ale již bez výpletu pouze v podobě řady šesti ražených zahrocených kůlů. Období 1. poloviny 14. století je zastoupeno sledem několika vrstev s obsahem rostlinných makrozbytků i větších fragmentů dřev. Využití dvorních

Obr. 100. Opava, městské sady. Katastrální mapa s lokalizací výzkumu.
Abb. 100. Opava, Stadtgärten. Katasterkarte mit Bezeichnung der Grabungsfläche.

partií jako prostoru k dočasnému deponování domovního odpadu je ukončeno ve 14. století vybudováním nadzemní dřevohliněné stavby, jejíž zahloubená část byla zachycena v neúplnosti (obr. 99). Zdokumentovat se podařilo severozápadní stěnu a přilehlé úseky stěn na severovýchodě a jihozápadě, a to včetně dna a dochované vnitřní dřevěné konstrukce. Ta byla registrována v podobě základového trámového věnce, rohových nosných trámů a obložení stěn dřevěnými deskami, dochovanými do výšky 0,6 m ode dna objektu. Z trámového věnce pochází dendrozorek s podkorním letokruhem, identifikovaný jako jedle smýcená k roku 1294. Objekt zanikl ještě ve 14. století při požáru, stopy ohoření byly sledovatelné na konstrukčních prvcích i na částečně propáleném dně; poměrně mocná mazanice zabírala dvě třetiny výplně. S jistým časovým odstupem provázeným opět kumulací organického odpadu pak byla část plochy vy-

dlážděna říčními valouny. Ještě v 15. století došlo k další výrazné terénní úpravě a celý prostor překryla vrstva přemístěného podloží v mocnosti 0,2–0,4 m. Následná část stratigrafie je již novověká a představuje ji především souvrství na bázi přepálené omazávky dřevěných konstrukcí. Do těchto vrstev pak byly postupně položeny základy několika fází zděné zástavby. Celou nálezovou situaci uzavírají nadzemní garáž a řada liniových výkopů inženýrských sítí budovaných ve 20. století.

Marek Kiecoň

Resumé

Opava (Kat. Opava-Město, Bez. Opava), Lazebnická-Straße, Parz. Nr. 414/1, 414/2. Mittelalter, Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

Obr. 101. Opava, městské sady. Podpovrchové relikt hlavní hradební zdi s druhotně přiloženou hradební hranolovou věží; v nadzemní partii stávající ohradní zeď minoritského kláštera. Sonda S18, pohled od jihovýchodu. Foto F. Kolář.

Abb. 101. Opava, Stadtgärten. Unterirdische Relikten der Haupt-Befestigungsmauer mit sekundär gebautem Viereckturm; oberirdisch bestehende Verschanzungsmauer des Minoritenklosters. Grabungsschnitt S18, Blick von Südosten. Foto F. Kolář.

